

PÅ TERSKELEN TIL ET NYTT ÅRTUSEN

Om få dager skal vi få oppleve den sjeldne begivenhet som et tusenårsskifte er. Slutten av det 20. århundre har vært preget av usikkerhet og uro i verden rundt oss. Den tekniske utvikling har høy fart, og hverdagen vår styres i stadig sterkere grad av datateknologi. Samtidig har vi mennesker de samme grunnleggende behov for stabilitet og trygghet som før. Fremdeles har vi behov for tilhørighet og forståelse av vår egen tid i et videre historisk perspektiv.

Museenes rolle som formidler av kulturhistorisk og naturhistorisk kunnskap er viktig i en slik sammenheng. Som møteplass og arena for publikums kontakt med historien har museene et potensiale som bør kunne utnyttes enda sterkere i tiden framover. Dette vil stille museene overfor store utfordringer i arbeidet med å få fram ny kunnskap og formidle denne til publikum på en god måte.

Norske museer har hatt en svært positiv utvikling i vårt århundre, med økning i antall institusjoner, vekst og bredde i samlingene og økt kompetanse på alle felt. Ikke minst har det skjedd en rivende utvikling på formidlings-siden. Likevel står museene ved slutten av århundret med mange uløste oppgaver. Særlig gjelder dette innenfor forskning og vedlikehold av samlingene.

Den etterlengtede stortingsmeldingen om museer, bibliotek og arkiv vil foreligge like før jul. Det spørsmål museumsfolk nå stiller seg, er hvorvidt denne meldingen vil legge grunnlag for økte ressurser til vår sektor. Blir forholdene lagt til rette fra myndighetenes side, er norske museer klare til å møte de store utfordringer som framtiden vil bringe. Ikke minst gjelder dette vår egen institusjon, som vil gå inn i det nye årtusen med stor innsatsvilje og glød.

Ove Magnus Bore

PÅ SKATTEJAKT MED ALEXANDER KIELLAND

Nå kan alle barn og voksne få bli med Alexander Kielland på skattejakt i museets utstilling!

Med støtte fra Kielland-jubileet har Stavanger Museum nå produsert et nytt hørespill for barn til den byhistoriske utstillingen i "Kiellandrommet" i Muségata 16. Det er konservator Elin Trollerud og museumspedagog Tove K. Galta som har skrevet manuset til "Alexander Kielland og jakten på den fantastiske skatten", som hadde premiere på Stavanger Museum den 11. november 1999.

Elleve skuespillere, de yngste håndplukket fra Rogaland Teaters barneteater, følger i beste Lørdagsbarnetime-stil Alexander Kielland fra barn til ung mann på leting etter en stor skatt i Stavanger på slutten av attenhundretallet. Om han finner den? Kom og hør selv!

Tove K. Galta

Kjetil Njørheim
(Kielland som barn)

Arild Johannesen
(Kielland som ung mann)

Jone Brynie
(Den eldre Alexander Kielland)

FISKEFEST I VÅGEN

For andre gang i år arrangerte Stavanger Sjøfartsmuseum familiedag med fiskekonkurranse i Vågen. På en solfylt søndagsettermiddag i november deltok 106 barn med foreldre i tevlingen, og omtrent samtlige fikk fisk. De fleste deltakerne lånte museets hjemmelagde fiskestenger med snøre og krok, og brukte reker til agn. Til sammen må vi ha gjort et betydelig inngrep i fiskebestanden innerst i Vågen. Det ble dratt opp flere hundre fisk i ulik art og størrelse. Den samlede vekten anslås til mellom 30 og 40 kilo. Museets fiskefaglige ekspertise, forsker Arne Fjellheim, identifiserte både berggyllt, bergnebb, hvitting, torsk og sjøstjerne i fangsten, selv om det hovedsakelig var småsei som bet på kroken. Størrelsen på fisken varierte fra ca 15 til 40 cm.

Både barn og foreldre deltok med stor entusiasme. Mange visste om arrangementet via forhåndsomtale, mens også tilfeldige forbipasserende kastet seg ut i konkurransen der og da, eller hev seg i bilen for å hente barna. Arrangementet gikk prikkfritt av stabelen: Ingen havnet i sjøen, og vi opplevde heller ingen alvorlige uhell med fiskekrokene. Stavanger Brannvesen, som stilte velvillig opp med flytevester og redningsbåt, fikk heldigvis ikke prøvd ut sin beredskap i praksis.

Etter to timers intens fiskeing ble konkurransen avsluttet med premieutdeling. Deltakerne fikk blant annet premie for den største fisken, den rareste fisken, den minste fisken, den grønneste fisken og for størst samlet fangst. Alle fikk diplomer og fiskesluker i premie. Takk til firmaet Helge R. Myhre A. S som støttet oss med utstyr og premier.

Det blir nok ikke siste gang Sjøfartsmuseet arrangerer en slik konkurranse. Det var kjekt å se så mange familier som engasjerte seg med liv og lyst i fiske langs kaiene, og det var også imponerende å se det store antallet fisk som på kort tid ble trukket opp av Vågen. Dette må jo bety at det fortsatt finnes en livskraftig fiskebestand å gjøre innhugg i!

Anne Tove Austbø

Velkommen til julefest på Breidablikk

Søndag 12. desember kl. 11.00 –16.00
Eiganesveien 45A

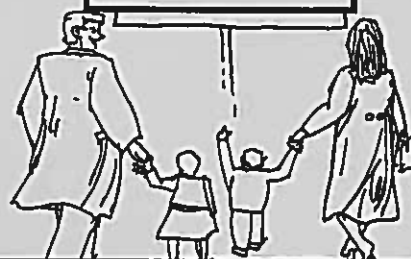
Bli med på en god, gammeldags julefeiring der du kan lage julepynt, se juleforestillinger, hoppe i høyet, høre julefortellinger, spise julegrøt, kjøre hest og vogn, gå rundt juletreet, lytte til pianospill, snakke med nissen og ha det gøy hele dagen!

museums stafetten

Spennende
arrangementer
på 17 forskjellige
museer
våren 2000!

Start: 16. januar på Norsk Oljemuseum

SPENNENDE FUNN I SJØEN UTENFOR KVITSØY

I høst gjorde dykkere fra Havhesten Undervannsklubb et interessant funn i sjøen mellom Kvitsøys mange holmer og skjær. På havbunnen fant de ca. 20 grovt tilhuggede kvernsteiner, sannsynligvis last fra et skipsforlis. Kvernsteinene ligger på sandbunnen på ca 18 meters dyp, like ved en bratt fjellvegg. De varierer i størrelse fra 40 til 110 cm i diameter.

En av steinene ble tatt opp og brakt til Stavanger Sjøfartsmuseum. Vi har nå startet undersøkelser for å finne ut mer om steinens opprinnelse. Geologer fra Oljedirektoratet kunne i første omgang konstatere at steintypen er svært sjelden i Rogaland, men vanlig fra Hordaland og nordover. Vi har derfor sendt en prøve av kvernsteinen til våre kolleger ved Bergens Sjøfartsmuseum. Her forskes det på problemstillinger knyttet til produksjon og handel med kvernsteiner i Norge. Vi vet at kvernsteiner har vært en viktig handelsvare helt tilbake til vikingtid, og at det over lang tid har blitt tatt ut store mengder kvernstein fra steinbrudd langs Norskekysten.

Enkeltfunn som dette er selvsagt interessante i seg selv, men når et funn kan settes inn i en større sammenheng, så blir det enda mer spennende. Muligens kan våre kvernsteiner være et av de få sporene vi har etter den omfattende handelen av steinvarer som har foregått langs kysten vår.

Det finnes flere kjente kvernsteinsbrudd i Norge. Blant de største og mest kjente er Hyllestad ved Åfjorden i ytre Sogn. Her finnes spor etter mer enn 30 hogge- og funnsteder. Steinproduksjonen har vært omfattende, og kan dateres fra 1000-tallet og fram til slutten av forrige århundre. Kildene forteller samtidig at Bergen har vært et sentralt salgs- og utskipingssted for kvernsteiner. I Alverstraumen mellom Hyllestad og Bergen er det gjort et funn på over 13 tonn kvernstein. Disse stammer sannsynligvis fra et større fartøy som førte stein til Bergen for videre salg. Vi kjenner også til at kvernstein fra Hyllestad har blitt fraktet så langt av gårde som til Lund i Sverige. Kanskje er også vårt funn produsert i Hyllestad og videresolgt i Bergen til en handelsmann som var på vei sørover? I så fall vil det være en viktig brikke i dokumentasjonen av de maritime handelsrutene for regionen.

Foreløpig er dette løse spekulasjoner. Stavanger Sjøfartsmuseum vil imidlertid foreta videre undersøkelser av kvernsteinene. Først og fremst vil vi ved geologiske undersøkelser få stadfestet opprinnelsesstedet. Vi planlegger også i samarbeid med Havhesten Undervannsklubb å registrere funnet grundigere. Vi håper at vi til våren vil kunne gi svar på flere av spørsmålene knyttet til kvernsteinsfunnet ved Kvitsøy.

Anne Tove Austbo

NYTT FRA SJØFARTSMUSEET

NYTT VERTSKAP I HAVNA VED VERVEN 4.

Navion AS og Stolt Nielsen Seaway har nå flyttet inn i det tidligere "Amoco-bygget". Det betyr at "Anna" og "Wyvern" har fått nytt vertskap i havna. Vi har opprettet et svært godt forhold til de nye leietakerne og har all grunn til å tro at våre interesser vil bli godt ivaretatt også i framtida. Vi ser fram til å samarbeide med to nye maritime selskaper og takker Amoco og BP-Amoco for utmerket havneservice i fire år.

BESØK FRA LATVIA

16. og 17. november hadde Stavanger kommune besøk av presidenten i Latvias nasjonalforsamling, Janis Straume, sammen med en større delegasjon fra Latvia og landets ambassadør i Norge. Delegasjonen fikk omvisning på Sjøfartsmuseet og en innføring i de tette historiske kontaktene mellom Rogaland og Latvia gjennom sildehandelen på 1800-tallet.

"SJØFARTSMUSEENE HAR FÅTT ØKOKRIM PÅ NAKKEN"

Oppslag i massemedia kan tyde på at vi mistenkes for alvorlig kriminalitet. Men så ille er det heldigvis ikke. Økokrim har imidlertid skrevet brev til Riksantikvaren og bedt om at sjøfartsmuseene gir politiet adgang til opplysninger om kulturminner under vann. Forvaltningsmuseene har hjemmel for å hemmeligholde funnposisjoner av hensyn til faren for vrakplyndring. Vi mistenker imidlertid ikke politiet for slik virksomhet og vil sikkert komme til enighet om hvordan kulturminnene best kan beskyttes og bevares.

Harald Hamre

REVTANGEN 1999

Årets sesong på Revtangen har vært den beste på mange tiår. Dette skyldes i første rekke en nærmest kontinuerlig dekning fra 1.mai, samt gode fangstforhold i høst. En videreføring av arbeidet med å gjøre fangstområdet mer attraktivt for trekkende fugler har også bidratt til det gode resultatet. I år har det blitt opparbeidet vannpytter, og høyden på trærne har blitt kraftig redusert enkelte steder. Til nå (25.november) har det blitt fanget over 4.500 fugler på stasjonstomten, og over 800 vadere på Revet. Noen arter har satt sitt preg på høsten, og her kan nevnes flaggspett, gran-korsnebb og sidensvans. Dette er arter det ikke blir merket mye av hverken på stasjonen eller i landet som heltet. Av sidensvans er det siden 1914 merket omlag 2.500 i Norge, og nå i høst ble det på en dag i oktober merket over 120 på stasjonen - for høsten som helhet rundt 200.

Noen arter har vi fått mindre av enn hva vi hadde ventet. I første rekke gjelder dette løvsanger, gråsisik og grønnfink. Av mer sjeldne arter kan nevnes nattergal, svartrødstjert, hauksanger og brunsanger. Den siste har tidligere ikke vært merket på stasjonen.

Til slutt vil jeg takke medlemmene i Jæren Ringmerkingsgruppe for den innsatsen de har gjort for stasjonen dette året, både på dugnadsdagen og ellers utover høsten når vi har hatt behov for ekstra hjelp for å kunne gjennomføre opplegget så intensivt som det var lagt opp til. Likevel, uten Morten Kersbergens utholdenhet og iver hadde det ikke vært mulig å gjennomføre sesongen på en så god måte. Tusen takk Morten.

Olav Runde

ESPEN VANT MED GEPARD FRA STAVANGER MUSEUM

Stavanger-mannen Espen Gees lånte i vår en utstoppet gepard fra museet. Dyret ble modell i en fotoserie på byggeplasser og industriområder i Stavanger. 15. november mottok han, i konkurranse med flere internasjonalt kjente og prisbelønte fotografer, prisen som beste fotograf på den prestisjetunge fotokonkurransen *London Photographic Awards*. Bildene blir nå trykket i boken som lages i tilknytning til konkurransen og blir hovedattraksjonen på en vandreutstilling som skal gå til blant annet New York, Glasgow, Paris, Berlin, Frankfurt og København. Gratulerer!

Kolbjørn Skipnes

Espen Gees

Vi minner om at Stavanger Museum har fått nytt telefon- og faksnummer:

Tlf.: 51 84 27 00

Faks.: 51 84 27 01

C-POST

Ansvarlig redaktør: Ove Magnus Bore

Redaksjon: Tove K. Galta og Anne Berit Sæl

Avsender: Stavanger Museum
Muségata 16
4010 Stavanger

E-post: firmapost@stavanger.museum.no
Hjemmeside: www.stavanger.museum.no